

til Experimenter og en anden Deel drives, lige som andre Dødelige drive deres Avling, saa seer jeg ikke, at den Deel, der drives saaledes som en enkelt Mand driver sin Eiendom, for at fortjene Livets Ophold af dens Drift, egentlig kan udøve nogen Indflydelse paa Skolen. Skal derimod hele Avlingen beherskes af Skolens Formaal, skal den heel og holden være et Experiment, eller heel og holden fremstille et saakaldet Mønster-Avlsbrug, saa troer jeg, at dette er noget aldeles Lustigt. Om Regjeringen vilde gaae hen og oprette et saadant „Mønster-Avlsbrug“, troer jeg, at den aldrig paa nogen Maade vilde naae, hvad der tilsigtedes; den vilde maaffee frembringe et Mønster for, hvorledes man ikke skulde bære sig ad, vise, hvorledes man skulde bære sig ad, for ikke at kunne leve af en Avling uden betydelige Tilfud. Det er Grunden, hvorfor det er af stor Vigtighed, at den praktiske Uddannelse til Landbruget skeer paa private Gaarde, thi der driver man Tingene praktisk; der driver man Avlingen for at faae meget Korn, Smør o. s. v., og man tænker aldeles ikke paa, om det tager sig ud i Theorien eller ikke, men kun paa Frembringelserne af Jorden. Hele denne Retning kan man ikke slaae ind paa ved en saadan Mønster-skole, denne praktiske Retning vil ikke kunne trives ved Siden deraf. Vi have, som sagt, ogsaa gjort Erfaringer i dette Stykke. Det er altsaa det ene Punkt ved Sagen, og jeg tvivler ikke om, at jo det langt overveiende Fleertal her vil være enigti, at det vilde være en aldeles fortvivlet Gjerning, om man vilde tænke paa at oprette en saadan Mønster-skole. Mønster-skolen er hos de dygtige Landmænd, hos dem findes de rette Mønster-skoler, og at uddanne sig der er den eneste Maade, hvorpaa man kan erhverve praktisk Dannelselse. Aldeles uafhængigt af dette Spørgsmaal, om Skolen skal anlægges i Forbindelse med et stort Avlsbrug, — hvilket, jeg som sagt troer, at ikke Mange i Forsamlingen ville, — staaer det andet Spørgsmaal: om man skal foretrække, at Skolen skal ligge paa Landet, eller der, hvor dens Beliggenhed er foreslaaet, thi Skolen kan jo indrettes omtrent paa samme Fod med Hensyn til dens hele Hovedretning — man kunde maaffee give den nogle Eder. Land til, — hvad enten den ligger paa Landet eller i Byen.

Formaaleet for en saadan Skole; hvorom jeg heller ikke troer, at der kan være stor Tvivl, er paa ingen Maade det, at den skulde anmasse sig at ville danne dygtige Landmænd, saaledes at de, der havde freqventeret den, skulde kunne gaae ud fra den som saadanne, men derimod at give Eleverne en saadan aandelig Uvickling; meddele dem saadanne Kundskaber, give dem en saadan Mandsretning, at de kunne blive dygtige Landmænd, ikke komme til at savne en heel Deel af de Kundskaber, som man vistnok maa indrømme, at mange af vore nuværende Landmænd mangle og selv, troer jeg, føle det. Naar man stiller Spørgsmaalet saaledes, hvor troer man da, at en saadan Skole bedst vil trives, bedst vil kunne frembringe et frodigt aandeligt Liv? Herom skal jeg nu som altid ved saadanne Spørgsmaal, som ikke ere mig fuldkommen klare, forbeholde mig at høre andre mere Sagkundiges Mening, førend jeg danner mig en egentlig Dom om Sagen; men, saaledes som det nu staaer for mig, forekommer det mig, at ikke Lidet taler for, at den bliver paa det foreslaaede Sted. — Der er nu for det Første Spørgsmaalet med Hensyn til Lærerne. Jeg troer, at det er meget rigtigere, i Henseende til at bevare dygtige Lærere, at Skolen kommer til at ligge i Nærheden af Kjøbenhavn, end ude i en af Provindserne. Den Enkelte, som staaer ene i sit Fag, vil, naar han mangler hele den aandelige Berørelse med andre Videnskabsmænd, der dyrke samme Fag, let hensygne; der indtræder let en Standsning i hans Livsudvikling. I de kjøbenhavnske Forhold ligger derimod i denne Henseende en Spore til aandelig Udvikling i den Berøring med Andre; hvortil disse Forhold give stadig Leilighed. Hvor skulde desuden disse Folk saa let andetsteds kunne finde alle de Hjælpeidler, som en saadan Mand kan trænge til, og som her findes i mange forskjellige Retninger, som Samlinger, Bibliotheker og saa fremdeles? Naar man vil tænke sig 8 Lærere med de samme Egener og Kundskaber, hvoraf de 4 leve i Provindserne og de 4 ved Kjøbenhavn, kan man da vel troe, at de 4, der leve ved Kjøbenhavn, ville saa let være udsatte for at staae stille med Hensyn til deres